

KIIMINGIN LUKION
YHDENVERTAISUUS- JA
TASA-ARVOSUUNNITELMA

Sisällysluettelo

1. Suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

- 1.1 Suunnitelman tarkoitus
- 1.2 Oulun kaupungin lukioiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma
- 1.3 Kiimingin lukion suunnitelman tavoitteet

2. Lukio työyhteisönä

- 2.1 Opettajille tehdyn kyselyn tuloksia

3. Tasa-arvon nyytilan tarkoitus ja tulokset. Tasa-arvon toteutuminen

- 3.1 Opiskelijavalinta, opetuksen järjestäminen, opiskelijoiden kohtelu ja tasa-arvo lukiossa
- 3.2 Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä

4. Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

- 4.1 Tasa-arvon edistäminen oppilaitoksessa
- 4.2 Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa
- 4.3 Tasa-arvon toteutuminen opetusta järjestettäessä
- 4.4 Tasa-arvon toteutuminen häirinnän ehkäisemisessä
- 4.5 Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa
- 4.6 Seksuaalisen häirintä ja sukupuoleen perustuva syrjintä
- 4.7 Toimenpiteitä

5. Tasa-arvosuunnitelman toimeenpano

- 5.1 Suunnitelman hyväksyminen
- 5.2 Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen
- 5.3 Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen s

Lähteet

Liitteet

1. Suunnitelman tarkoitus ja tavoitteet

1.1 Suunnitelman tarkoitus

Laki naisten ja miesten tasa-arvosta eli tasa-arvolaki (609/1986) tuli voimaan 1.1.1987. Lakia on sen jälkeen useaan kertaan muutettu. Sen mukaan muun muassa oppilaitoksella, kuten lukiolla, on oltava tasa-arvosuunnitelma, jossa on ns. henkilöstöpoliittinen tasa-arvosuunnitelma ja oppilaitoksen toiminnallinen tasa-arvosuunnitelma. Niiden tulee sisältää oppilaitoksen tasa-arvotilanteen ja siihen liittyvien ongelmien kartoitus sekä toteutettavaksi suunnitellut tarpeelliset toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi sekä arvio aikaisemman suunnitelman toimenpiteiden toteuttamisen tuloksista (Tasa-arvolaki 30.12.2014/1329, 5 a §). Suunnitelman voidaan laatia enintään kolmeksi vuodeksi.

Naisten ja miesten välinen tasa-arvo on Suomessa keskeinen yhteiskuntapoliittinen tavoite. Kaikilla tulee olla samat oikeudet, velvollisuudet ja mahdollisuudet. Tasa-arvosuunnitelman pohjana on se, että oppilaitos selvittää tasa-arvotilanteensa ja siihen liittyvät kehittämistarpeensa. Oppilaitoksen ja opetuksen kehittäminen tasa-arvoisemmaksi parantaa opiskeluyhteisön hyvinvointia. Samoin tasa-arvo parantaa työhyvinvointia, sillä se on henkilöstön motivaatiota ja työhön sitoutumista lisäävää oikeudenmukaisuutta.

Tasa-arvo tarkoittaa työpaikalla miesten ja naisten yhtäläistä arvostusta, samaa palkkaa samoin perustein arvioidusta ja samanarvoisesta työstä, tasapuolista urakehitystä, yhtäläisiä mahdollisuuksia yhdistää työ ja perhe-elämä ja vapautta seksuaalisesta ja muusta häirinnästä sekä ahdistelusta. Tasa-arvoon kuuluu myös syrjimättömyys iän, etnisen taustan, kielen, uskonnon, vakaumuksen, vammaisuuden tai sukupuolisen suuntautumisen perusteella. Tasa-arvo tarkoittaa edellä mainittujen seikkojen lisäksi samanlaisia mahdollisuuksia koulutukseen ja ammatilliseen kehitykseen.

Oppilaitoksen sekä muiden koulutusta ja opetusta järjestävien yhteisöjen menettelyä on pidettävä tasa-arvolaisissa kiellettyinä syrjintänä, jos henkilö asetetaan opiskelijavalinnoissa, opetusta järjestettäessä, opintosuoritusten arvioinnissa tai oppilaitoksen tai yhteisön muussa varsinaisessa toiminnassa sukupuolen perusteella muita epäedullisempaan asemaan taikka muutoin kohdellaan tasa-arvolain 7 §:ssä tarkoitetulla tavalla (Tasa-arvolaki 11.11.2016/915, 8 b §)

Ketään ei saa syrjiä iän, alkuperän, kansalaisuuden, kielen, uskonnon, vakaumuksen, mielipiteen, poliittisen toiminnan, ammattiyhdistystoiminnan, perhesuhteiden, terveydentilan, vammaisuuden, seksuaalisen suuntautumisen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella. Syrjintä on kielletty riippumatta siitä, perustuuko se henkilöä itseään vai jotakuta toista koskevaan tosiseikkaan tai oletukseen. Välittömän ja välillisen syrjinnän lisäksi tässä laissa tarkoitettua syrjintää on häirintä, kohtuullisten mukautusten epääminen sekä ohje tai käsky syrjiä. (Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325, 8§).

1.2 Oulun kaupungin lukioiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma

Oppiva yhteisö edistää tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta. Yhteisön jäsenet tulevat kohdatuiksi ja kohdelluiksi samanarvoisina riippumatta mistään henkilöön liittyvästä tekijästä. Samanarvoisuus ei merkitse samanlaisuutta. Yhdenvertainen kohtelu edellyttää sekä perusoikeuksien ja osallistumisen mahdollisuuksien turvaamista kaikille että yksilöllisten tarpeiden huomioon ottamista.

Lukiovuosina opiskelijoiden käsitys omasta seksuaalisuudesta ja sukupuoli-identiteetistä kehittyy. Oppiva yhteisö edistää arvoillaan ja käytänteillään sukupuolten tasa-arvoa ja tukee oppilaita oman identiteetin rakentumisessa. Opetus on lähestymistavaltaan sukupuolitietoista. Yhteisö rohkaisee opiskelijoita tunnistamaan omat mahdollisuutensa sekä suhtautumaan eri oppiaineisiin, tekemään valintoja ja sitoutumaan opiskeluun ilman sukupuoleen sidottuja roolimalleja. Oppimisympäristöjä, työtapoja ja opetusmateriaaleja valitsemalla ja kehittämällä luodaan näkyvyyttä inhimillisen moninaisuuden arvostamiselle.

Oulun sivistys- ja kulttuuripalveluiden toiminnassa yhteinen lähtökohta on lasten ja nuorten tasa-arvo ja yhdenvertaisuus. Tasavertaisuuden periaatteet ovat tärkeitä kaikkien lapsi- ja nuorisoryhmien toiminnassa. Jokaiselle koulu yhteisön jäsenelle tulee tarjota yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua koulun toimintaan ja edistää elämäänsä. Oppiva yhteisö mahdollistaa osallisuuden ja aidot vaikutusmahdollisuudet. Yhdenvertaisuutta edistämällä voidaan ehkäistä syrjintää, lisätä ymmärrystä moninaisuutta kohtaan ja ennen kaikkea lisätä kaikkien koulu yhteisön jäsenten hyvinvointia. Koko koulu yhteisön vastuulla on huolehtia, että suunnitelma toteutuu arjessa.

Jokaisessa Oulun lukioissa laaditaan tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma yhteistyössä henkilöstön, huoltajien ja opiskelijoiden kanssa. Kiimingin lukio on Oulun kaupungin ylläpitämä, yleissivistävä, toisen asteen oppilaitos, jolla näin ollen tulee olla oma tasa-arvosuunnitelmansa. Kiimingin lukion tasa-arvosuunnitelma on samalla myös yhdenvertaisuussuunnitelma. Laadinnassa on huomioitu Oulun kaupungin toiminnallisen tasa-arvon suunnitelma ja yhdenvertaisuussuunnitelma.

1.3 Tavoitteet

Kiimingin lukion arvot perustuvat Lukion opetussuunnitelman 2021 arvoperustaan. Opetussuunnitelmassa mainitaan seuraavasti:

Lukio-opetuksen perustana on elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen sekä ihmisarvon loukkaamattomuus. Lukio-opetus pohjautuu keskeisiin ihmisoikeussopimuksiin. Opiskelija muodostaa lukioaikanaan jäsenyteen käsityksen perus- ja ihmisoikeuksien taustalla olevista arvoista, keskeisistä perus- ja ihmisoikeusnormeista sekä näitä oikeuksia edistävästä toimintatavoista. Lukio-opetus kehittää arvo-osaamista kannustamalla omien arvojen syvälliseen pohdintaan sekä käsittelemällä julkilausuttujen arvojen ja todellisuuden välisiä jännitteitä. Lukio-opetus edistää yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa sekä demokratiaa ja hyvinvointia. Lukio-opetus on opiskelijaa uskonnollisesti, katsomuksellisesti ja puoluepoliittisesti sitouttamaton, eikä sitä saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen välineenä. Lukio-opetus kannustaa pohtimaan suomalaisen yhteiskunnan ja kansainvälisen kehityksen mahdollisuuksia, vaihtoehtoja ja epäkohtia. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys korostuvat kaikessa lukion toiminnassa.

Keskeisenä tavoitteena on, että Kiimingin lukiossa ketään ei syrjitä ja opiskelijoille asetetut vaatimukset ovat samanlaisia sukupuolesta riippumatta. Tasa-arvoisen ja yhdenvertaisen lukion toiminnan perusteita ovat seuraavat:

-Lukio tekee opiskelijavalinnat peruskoulun päättötodistuksen perusteella tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta kunnioittaen.

-Opiskelijoille on tarjolla opetuksen riittävät resurssit ja oppimisen tuki riippumatta sukupuolesta, etnisestä taustasta, perhetilanteesta, varallisuudesta, vammasta, terveydentilasta tai sukupuolisesta suuntautumisesta.

-Oppilaitoksessa tehdään kaikki voitava sukupuoleen ja seksuaalisuuteen liittyvän häirinnän ehkäisemiseksi. Havaittuun häirintään puututaan tehokkaasti.

Yhdenvertaisuutta ja sukupuolten tasa-arvoa voivat lukiossa estää mm. ennakkoluulot ja stereotypiat, asenteet, ryhädynamiikka, haastavat kotiolot tai taloudellinen tilanne. Yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa edistäviä tekijöitä ovat avoin ja turvallinen ilmapiiri, mediakasvatus, epätasa-arvoa vahvistavien asenteiden tunnistaminen ja niihin vaikuttaminen. Opiskelija kokee, että yhteyden saaminen tarvittaessa lukion henkilökuntaan on helppoa ja anonyymien palautteen antaminen on mahdollista.

2. Lukio työyhteisönä

Kiimingin lukiossa on noin 277 opiskelijaa, 24 opettajaa, rehtori sekä koulusihteeri Osa opettajista on yhteisiä perusopetuksen kanssa. Opiskelijahuollossa on erityisopettaja, kouluterveydenhoitaja, lukiokuraattori ja – psykologi. Heidän lisäksi on henkilöitä, jotka huolehtivat ruokahuollosta ja siivouksesta sekä virastomestari ja kiinteistöhoitaja.

Oulun kaupungilla on tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on henkilökunnan luettavissa Akkuna-intranetissä. Opettajille maksetaan kunnallisen virka- ja työehtosopimuksen mukaista palkkaa. Henkilökohtaisten palkanlisien maksaminen ei riipu henkilön sukupuolesta vaan perustuu tehtävien vaativuuteen. Koulukohtaisen resurssin jakamisperusteista päätetään vuosittain yhdessä opettajainkokouksessa. Henkilökohtaisten palkanlisien ja resurssista maksettavien palkkojen määräytyminen opettajille on kaikkien nähtävillä opettajainkokouksessa.

Avoimet virat asetetaan julkiseen hakuun. Pätevyysvaatimukset ja valintakriteerit laaditaan niin, että virat ovat avoinna tasapuolisesti sekä miehille että naisille. Virkaan valitaan pätevin hakija sukupuolesta riippumatta.

Kunta10 tutkimus on Työterveyslaitoksen johtama monivuotinen seurantatutkimus, jossa seurataan henkilöstön hyvinvointia ja työelämän kehittymistä 11 kunnassa. Oulun kaupunki on osana tätä tutkimusta ja Kiimingin lukion henkilökunnan hyvinvointia seurataan vuosittain lähetettävällä kyselyllä. Tuloksia käydään läpi työyhteisössä ja myös tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyvät teemat ovat osa tuloksia.

Opettajat käyvät vuosittain kehityskeskustelun rehtorin kanssa. Jokaista kannustetaan sukupuolesta riippumatta kehittämään omaa työtaitoaan. Kaikilla on yhtäläinen mahdollisuus hakeutua tarpeelliseksi katsomaansa koulutukseen. Koulutukseen osallistumista seurataan työnantajan taholta. Koulun kansainvälisiin projekteihin on kaikilla opettajilla yhdenvertainen mahdollisuus osallistua ja tiedottaminen projektien sisällöistä ja vaatimuksista tehdään jo suunnitteluvaiheessa kaikille.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittamisen tukemiseksi opettajilla on mahdollisuus saada perhevapaata tai tehdä osa-aikatyötä. Tarvittaessa työnantaja antaa niistä tietoa.

Päätoimisesti lukiolla työskentelevillä opettajilla on oma työpöytä opettajainhuoneessa. Kaikilla on mahdollisuus työskennellä myös opettajainhuoneen yhteisessä tilassa. Luokat on pyritty varustamaan tasapuolisesti opetuksen vaatimalla kalustuksella.

Lukiossa järjestetään opettajainkokouksia vähintään kerran periodissa. Rehtori johtaa puhetta ja sihteerinä toimii kukin opettaja vuorollaan. Tiimit kootaan opettajien oman mielenkiinnon mukaan ja ne ovat avoimia kaikille.

Opettajille tehdyn kyselyn tuloksia

Työolojen järjestämisessä ja palkkauksessa eikä työhönotossa kukaan vastaajista ei ollut kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää. Palkkauksessa 5% vastaajista koki sukupuolen vaikuttaneen syrjivästi palkkaansa. Koulu koetaan turvalliseksi paikaksi, jossa saa olla oma itsensä persoonallisuudestaan ja sukupuolestaan riippumatta. Suurin osa pystyy kääntymään esimiehen puoleen, jos töissä on huolia.

Enemmistö henkilöstöstä (85%) kertoi kyselyssä tulevansa mielellään töihin. Vastaajista 75% tunsi olonsa turvalliseksi töissä ja on tärkeää selvittää, miksi 25% vastaajista eivät koe työympäristöään turvalliseksi. Turvattomuutta on voinut lisätä kyselyn toteuttamisaikaan keväällä 2022 edelleen vaikuttanut koronatilanne. Turvattomuuden osalta jatkotoimenpiteenä tulee tehdä lisäselvityksiä, miten hyvinvointia ja turvallisuuden tunnetta voidaan lisätä. Opettajista 70% tunsi, että työpaikalla voi olla omana itsenään ja 75% koki voivansa ilmentää omaa sukupuoltaan haluamallaan tavalla lukiolla. Esihenkilön kanssa huolista puhuminen oli helppoa 80% mielestä vastaajista.

Kyselyn tulokset ovat liitteellä 2.

3. Tasa-arvon nykytilan kartoitus ja tulokset – tasa-arvon toteutuminen

Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuustilanteen selvittämiseksi järjestettiin helmikuussa 2022 nimetön kyselytutkimus opiskelijoille ryhmänohjaustunnilla ja Wilman kautta jaetun linkin kautta myös poissaolijoilla oli mahdollisuus vastata siihen. Koronatilanteen vuoksi tämä oli opiskelijoiden osallistumismahdollisuuksia yhdenvertaistava toimenpide. Opettajien kysely toteutettiin huhtikuussa 2022 opettajainkokouksessa. Myös kokouksesta poissaolevat opettajat saivat kyselylinkin.

Opiskelijakunnan hallituksen kanssa keskusteltiin keväällä 2023 kyselyn tuloksista ja toimintasuunnitelmia suunnitelmaan he esittivät 25.4.2023. He ovat pohtineet kokouksissaan heidän vaikutusmahdollisuuksiaan koulun asioihin sekä rooliaan yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistämässä. Tasa-arvon edistäminen tulee olemaan sitä, että heidän toimintaa suunniteltaessa huomioidaan että se edistäisi tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta ja että jokainen Kiimingin lukiossa opiskeleva voi olla oma itsensä. Tavoitteena on pitää tasa-arvon teemaa yllä myös sen merkitystä nostavilla puheenvuoroilla. Esimerkkinä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä aamunavauksia tai somepäivityksiä.

3.1 Opiskelijavalinta, opetuksen järjestäminen, opiskelijoiden kohtelu ja tasa-arvo lukiossa

Opiskelijavalinnassa sukupuolella ei ole merkitystä. Opiskelijoiden valinta tapahtuu Lukiolain 20 §:n mukaisesti yhteisvalinnan kautta. Opiskelijat valitsevat oman opintopolkunsa omien tarpeidensa mukaan. Kursseille kaikki opiskelijat pääsevät tasavertaisesti.

Opiskelijakunnan hallitus toimii aktiivisesti. Hallituksessa on edustajia ensimmäiseltä ja toiselta vuosiluokalta. Opiskelijakunnan hallitus valitsee puheenjohtajan ja sihteerin ja sillä on toiminnasta vastaava ohjaava opettaja. Opiskelijakunnan hallitus toimii välikätenä opiskelijakunnan ja opettajakunnan välillä. Opiskelijakunnan hallituksen jäsenyys, hallituksen järjestämät tilaisuudet ja muu toiminta on suunnattu kaikille opiskelijoille tasa-arvoisesti. Halutessaan opiskelijakunnan hallituksen edustajalla on oikeus olla läsnä opettajainkokouksessa.

Tehtyjen kyselyjen perusteella 88% opiskelijoista tulee mielellään kouluun ja parannusta tässä asiassa oli edelliseen kyselyyn tapahtunut 13% ja lähes kaikki tuntevat olonsa koulussa turvalliseksi. 86% tuntee, että pystyy kääntymään opettajan, kuraattorin, terveydenhoitajan tai psykologin puoleen huolineen ja 87% oli sitä mieltä, että Kiimingin lukiossa saa olla oma itsensä persoonallisuudestaan riippumatta. 13% opiskelijoista vastasi, että lukiossa ei voi olla omanlaisensa.

15% opiskelijoista ja 5% opettajista koki, että opiskelijan sukupuolella on vaikutusta siihen, miten opettaja häntä kohtelee. Opiskelijoista 4% ja opettajista 0% oli sitä mieltä, että opiskelijan sukupuoli vaikuttaa opintosuoritusten arviointiin. Tässä asiassa tilanne koetaan selkeästi hyväksi ja tasa-arvoiseksi. Opiskelijoista 9% ja 5% opettajista koki, että opettajat asettavat erilaisia vaatimuksia opiskelijan sukupuolesta riippuen.

4% opiskelijoista ja 25% opettajista oli sitä mieltä, että opiskelijoita ei kannusteta tasapuolisesti vaan sukupuoli vaikuttaa kannustuksen määrään. Siis yli 90% opiskelijoista sitä mieltä, että yhdenvertainen kohtelu opiskelijoiden kesken on erityisen vahvaa lukiossamme. Opettajien näkemys asiasta ei ollut yhtä yksimielinen. Tasavertaisuutta oli selkeästi havaittavissa siinä, että opiskelijoita kannustetaan tasapuolisesti tekemään itseä kiinnostavia oppiainevalintoja ja 97% opiskelijoista näkevät tasa-arvon toteutuvan vahvasti tässä asiassa.

Opettajille tehdyn kyselyn perusteella opetusmateriaaleissa käytetään jonkin verran erilaisia sukupuolirooleja kuvissa ja teksteissä. 10% opettajista oli havainnut opetusmateriaaleissa perinteisiä sukupuolirooleja ja 50% mielestä opetusmateriaaleissa on perinteisiä sukupuolirooleja rikkovia esimerkkejä ja aiheita.

3.2 Seksuaalinen ja sukupuoleen perustuva häirintä

Sukupuoleen perustuvalla häirinnällä tarkoitetaan henkilön sukupuoleen, sukupuoli-identiteettiin tai sukupuolen ilmaisuun liittyvää ei-toivottua käytöstä, joka ei ole luonteeltaan seksuaalista ja jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan tämän henkistä tai fyysistä koskemattomuutta ja jolla luodaan uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. *Seksuaalisella häirinnällä* tarkoitetaan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri.

12% opiskelijoista oli sitä mieltä, että Kiimingin lukiossa opiskelijat joutuvat kokemaan vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia huomautuksia. Aiemmassa kyselyssä huomauttelua oli kokenut n. 20%, joten sen ilmenemistä kokeneiden määrä on laskenut ja parannusta aiempaan kyselyyn on tapahtunut 8%.

Opettajista ei kukaan vastaajista ollut viimeksi kuluvan vuoden aikana kokenut tällaisia huomautuksia. Opiskelijoista 7% tunsi, että opiskelijat kokevat loukkaavaa kaksimielistä tai härskiä puhetta. Opettajista 10% oli kohdannut loukkaavaa, härskiä tai kaksimielistä puhetta. Opiskelijaa ahdistavien epäasiallisten viestien epäasiallisten viestien ja puheluiden kokemuksia oli 5% vastaajista. Opettajista kukaan ei ollut havainnut viimeisen vuoden aikana epäasiallista viestittelyä, lähentelyä tai epämiellyttävää fyysistä koskettelua. Näiden vastausten perusteella edelleen koetaan loukkaavia ja kaksimielisiä kommentteja, vaikka tilanne onkin hieman parantunut edellisestä kyselystä. On pohdittava mitä tällaisen kommentoinnin kitkemiseksi on tehtävissä.

4. Toimenpiteet tasa-arvon edistämiseksi

Kyselyn pohjalta tasa-arvosuunnitelmaan kirjataan toteutettavaksi suunniteltuja, tulosten edellyttämiä, tarpeellisia toimenpiteitä.

4.1 Tasa-arvon edistäminen oppilaitoksessa

Tasa-arvon nostaminen keskustelunkohteeksi laittaa kaikki pohtimaan ja tarkastelemaan omaa käyttäytymistään ja asennoitumistaan. Virkaehtosopimuksen määrittämä palkkaus opettajille on sama kaikille työntekijöille. Opetustehtävät tulisi pyrkiä jakamaan mahdollisimman oikeudenmukaisesti. Opetustuntien lisäksi muiden erikseen palkattujen tehtävien jaossa tulee kiinnittää huomiota tasa-arvoiseen ja yhdenvertaiseen jakautumiseen.

Opiskelijat nostivat esiin sen, että opettajat eivät saa suosia ketään. Sääntöjen ja vaatimusten tulee olla samat kaikille. Kiimingin lukiossa kaikki toiminta pyritään järjestämään siten, ettei syrjintää missään muodossa esiintyisi.

4.2 Tasa-arvon toteutuminen opiskelijavalinnoissa ja henkilökuntavalinnoissa

Opiskelijavalinnat tapahtuvat lainsäädännön määrittämällä tavalla. Henkilökunnan valinta tapahtuu asetettujen pätevyysvaatimusten ja soveltuvuuden perusteella. Opettajille tehdyn kyselyn vastaajista 35% tunsivat saaneensa riittävästi tietoa sukupuolten tasa-arvosta koulussa. Tätä tietoutta pitää kyselyn tulosten perusteella lisätä. Myös opettajankokouksessa keväällä 2022 käydyssä keskustelussa nousi esiin henkilökunnan vahva halu saada lisää ajantasaista tietoa ja koulutusta aiheeseen liittyen toivottiin. 90% vastanneista opettajista oli sitä mieltä, että Kiimingin lukio on tasa-arvoinen ja yhdenvertainen lukio.

4.3 Tasa-arvon toteutuminen opetusta järjestettäessä

Tavoitteena on luoda sellaisia oppimisympäristöjä, jotka tarjoavat tilaisuuksia jokaiselle. Konkreettisesti tulee kannustaa kaikkia opiskelijoita toimimaan aktiivisesti esimerkiksi vastuutehtävissä opiskelijakuntatoiminnassa ja tapahtumien järjestämisessä. Opiskelijoiden yhtäläinen kannustaminen korostuu vastauksissa. Sukupuolistereotyyppien poistamiseen on hyvä pyrkiä aktiivisesti. Opetus tapahtuu pääosin sekaryhmissä.

4.4 Tasa-arvon toteutuminen häirinnän ehkäisemisessä

Lukion opiskelijoille tehdään arviointikysely, jossa voi tuoda esiin mahdollisia epäkohtia. Lukion aikana opiskelijoille järjestetään ryhmänohjaajan ja opinto-ohjaajan haastatteluja. Opettajien hyvinvointia ja

kokemuksia tasa-arvosta ja yhdenvertaisuudesta kartoitetaan säännöllisesti kunta10 tutkimuksella. Vuosittain opettajille tarjotaan mahdollisuus kehityskeskusteluun esimiehen kanssa.

4.5 Tasa-arvon toteutuminen opintosuorituksia arvioitaessa

Arvioinnissa kiinnitetään huomiota siihen, että arviointi on kaikille opiskelijoille tasapuolista. Olisi hyvä pohtia, missä määrin opiskelijoiden erilaista lahjakkuutta jää tunnistamatta ja käyttämättä. On tärkeää kiinnittää huomiota siihen, että kaikki opiskelijat oppitunneilla samalla tavalla opettajan huomiota.

Opintosuoritukset arvioidaan monipuolisesti ja läpinäkyvästi opetussuunnitelman perusteiden mukaan. Opiskelijalla on myös mahdollisuus tehdä oikaisupyyntö päättöarvosanastaan. Ylioppilaskokeen suoritukset arvioidaan alustavasti koululla, ja lopulliset arvosanat määrää Ylioppilastutkintolautakunta. Myös Ylioppilastutkintolautakunnan arviointia on mahdollisuus selvittää, jos siinä koetaan tapahtuneen virheitä.

4.6 Seksuaalisen häirinnän ja sukupuolen perusteella tapahtuvan syrjinnän ehkäiseminen ja poistaminen

Lähtökohtana on se, että kenenkään ei tule sietää sukupuolista häirintää. Sen kohteeksi joutuneen tulee tuoda ongelma esiin välittömästi, koska se mahdollistaa nopean tilanteeseen puuttumisen ja estää tilannetta pahentumasta.

Oppilaitoksen rehtori on toimintavelvollinen, kun hän saa tiedon sukupuolisesta häirinnästä. Vaikka rehtorilla on päävastuu, tulee opetushenkilöstön ja muiden opiskelijoiden osoittaa omilla teoillaan, etteivät he hyväksy häirintää. Häiritsijälle kerrotaan selkeästi ja yksiselitteisesti, että käyttäytyminen koetaan kiusalliseksi ja loukkaavaksi ja sen on loputtava. On myös syytä huomioida, että aiheeton syytös seksuaalisesta häirinnästä on vakava rikkomus. Konkreettisia keinoja ovat puuttuminen heti epäasialliseen kielenkäyttöön sekä keskinäisen kunnioituksen korostaminen.

4.7 Toimenpiteitä

- Tasa-arvoasiat otetaan esille opettajien kanssa kokouksessa ja opiskelijoiden kanssa ryhmänohjauksessa.
- Opetuksessa huomioidaan, että eri henkilöillä on erilaisia sukupuoli-identiteettejä.
- Opettajat puuttuvat opiskelijoiden toisia loukkaavaan ja kaksimieliseen puheeseen ja tarkkailevat, ettei kukaan joutuisi seksuaalisen häirinnän kohteeksi.
- Opettajat kiinnittävät huomiota omaan esiintymiseensä, etteivät tule loukanneeksi ketään.
- Opetuksessa ja arvioinnissa opettajat kiinnittävät huomiota siihen, että eri sukupuolille ei aseteta erilaisia vaatimuksia ja että erilaiset persoonallisuudet tulevat oikeudenmukaisesti huomioitua.
- Opiskelijakunnan hallitus sitoutuu omalla toiminnallaan edistämään yhdenvertaisuutta- ja tasa-arvoa säännöllisesti pienillä teoilla. Tämä tapahtuu esimerkiksi järjestettävien teemapäivien yhteydessä. Tavoitteena on pitää tasa-arvon teemaa yllä myös sen merkitystä nostavilla puheenvuoroilla. Esimerkkinä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen liittyviä aamunavauksia tai somepäivityksiä.
- Opettajat ovat toivoneet lisää ajankohtaista tietoa yhdenvertaisuudesta. Koulutusta toivotaan järjestettäväksi tulevaisuudessa.

5. Tasa-arvosuunnitelman toimeenpano

5.1 Suunnitelman hyväksyminen

Lukion hyvinvointitiimi on valmistellut kyselyn ja käsitellyt kyselyn tuloksia ja valmistellut suunnitelmaa kokouksissaan. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on käsitelty opettajainkokouksessa lokakuussa 2023. Suunnitelma on hyväksytty opettajainkokouksessa 13.10.2023.

5.2 Tasa-arvosuunnitelmasta tiedottaminen sekä tavoitteiden ja toimenpiteiden edistäminen

Tasa-arvosuunnitelmasta kerrotaan henkilökunnalle, opiskelijakunnan hallitukselle sekä kaikille opiskelijoille. Suunnitelma on asiana myös vanhempainillassa, jossa vanhemmilla on mahdollisuus ottaa kantaa sen sisältöön. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma on nähtävänä opettajainhuoneessa.

5.3 Tavoitteiden ja toimenpiteiden toteutumisen arviointi

Lukuvuoden viimeisessä opettajainkokouksessa arvioidaan, miten toimenpiteet ovat lukuvuonna toteutuneet. Suunnitelmaa päivitetään tarvittaessa, tasa-arvon osalta vähintään kolmen vuoden välein.

Lähteet

Laki naisten ja miesten tasa-arvosta 8.8.1986/609. Saatavana sähköisesti

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1986/19860609?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=laki%20naisten%20ja%20miesten%20tasa-arvosta#a30.12.2014-1329>

Yhdenvertaisuuslaki 30.12.2014/1325. Saatavana sähköisesti

<http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2014/20141325?search%5Btype%5D=pika&search%5Bpika%5D=yhdenvertaisuuslaki>

Liitteet:

Liite 1. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely opiskelijoille

Liite 2. Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely opettajille

LIITE 1 Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely opiskelijoille

TULOKSET

Vuoden 2022 opiskelijoiden kyselyyn vastasi 120 opiskelijaa. Vuonna 2016 vastaajia oli 168.

Kysymys	Kyllä (2022)	Ei (2022)	2016 Kyselyn tuloksia
Tunnen oloni turvalliseksi Kiimingin lukiossa	98%	2%	K 97% E 3%
Tulen mielelläni kouluun	88%	12%	K 75% E 25%
Jos sinulla on huolia, koetko voivasi kääntyä opettajan, kuraattorin, terveydenhoitajan tai psykologin puoleen?	85%	15%	K 79% E 21%
Kiimingin lukiossa jokainen saa olla rauhassa omanlaisensa	87%	13%	K 82% E 18%
Mielestäni opiskelijan sukupuoli vaikuttaa siihen, miten opettaja häntä kohtelee	15%	85%	K 25 E 75
Mielestäni opiskelijan sukupuoli vaikuttaa opintosuoritusten arviointiin	4%	96%	K 9% E 91%

Opettajat asettavat mielestäni erilaisia vaatimuksia opiskelijan sukupuolesta riippuen	9%	91%	K 17% E 83%
Kaikkia kannustetaan yhtä paljon sukupuolesta riippumatta	95%	5%	K 90% E 10%
Mielestäni Kiimingin lukiossa kannustetaan tekemään itseä kiinnostavia oppiainevalintoja opiskelijan sukupuolesta riippumatta	96%	4%	Ei kysytty 2016
Mielestäni lukiossamme opiskelijat joutuvat kokemaan vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia tai nimittelyä	12%	88%	K 18% E 82%
Mielestäni lukiossamme opiskelijat joutuvat kokemaan kaksimielistä tai härskiä puhetta	7%	93%	K 22% E 78%

Mielestäni lukiossamme opiskelijat joutuvat kokemaan epäasiallisia viestejä tai puheluita, jotka koetaan ahdistaviksi	5%	95%	K 9% E 91%
Mielestäni lukiossamme opiskelijat joutuvat kokemaan lähentelyä tai fyysistä koskettelua, joka koetaan epämiellyttäväksi tai ahdistavaksi	1%	99%	K 6% E 94%
Lukiossamme opiskelijat kokevat muuta, joka koetaan seksuaaliseksi ahdisteluksi	1%	99%	K 7% E 93%
Kohdistuuko sinuun häirintää koulullamme?	0%	100%	Ei kysytty 2016
Lukiossamme opiskelija joutuu kokemaan etniseen taustaan tai uskontoon perustuvaa syrjintää?	3%	97%	Ei kysytty 2016
Lukiossamme joutuu kokemaan etniseen taustaan	16%	84%	Ei kysytty 2016

tai uskontoon perustuvaa vitsailua tai vähättelyä?			
Lukiossamme esiintyy vammaisuuteen perustuvaa häirintää?	3%	97%	Ei kysytty 2016
Lukiossamme esiintyy vammaisuuteen perustuvaa vähättelyä tai vitsailua?	15%	85%	Ei kysytty 2016
Kiimingin lukiossa huomioidaan sukupuolten moninaisuus	72%	28%	Ei kysytty 2016
Koulullamme on avoin ilmapiiri sukupuolen moninaisuuden ja seksuaalisen suuntautumisen osalta?	85%	15%	Ei kysytty 2016
Lukiossamme on seksuaalisuuteen perustuvaa häirintää	97%	3%	Ei kysytty 2016
Lukiossamme on seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvaa vähättelyä tai vitsailua	22%	78%	Ei kysytty 2016

Alla on kyselyn avoimesta kohdasta opiskelijoiden vinkkejä ja kommentteja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Kommentit on koottu tiivistelmäksi, ettei yksittäistä vastaaja voida tunnistaa.

Kaikkia kohdellaan lukiossamme tasa-arvoisesti. Kaikkia opiskelijoita tuetaan myös opinnoissa samalla lailla. Opiskelijoita voisi perehdyttää eri kulttuureihin ja lisätä tietoisuutta niistä. Näin negatiiviset mielikuvat voisi muuttua ja ymmärrys muita kulttuureja kohtaan kasvaa. Oppilaskunnan hallituksella on paljon vaikutusmahdollisuuksia ja olisi hyvä jos muillakin opiskelijoilla olisi enemmän mahdollisuuksia osallistua päätöksentekoon.

Paljon häirintää tapahtuu somessa (Jodel) ja siihen on varmaan vaikea puuttua lukion osalta.. Lukion käytävillä kuulee rasistista puhetta ja vitsejä ja joskus niitä kuulee jopa oppitunneilla. On ikävää, että on opiskelijoita, jotka vitsailee seksuaaliseen suuntautumiseen, vammaan tai uskontoon liittyvillä asioilla. Sitä voisi vähentää koulussa käydyt keskustelut aiheesta ja siten, että kommentointiin puututtaisiin. Näin lukiollamme kaikilla olisi mukava ja turvallinen ympäristö opiskeluun. Tällä hetkellä lukiolla ilmapiiri on huono ja sen vuoksi lukiossa ei kaikki uskalla olla oma itsensä eikä tuoda omia ajatuksiaan esille. Lukiomme yhteishenkeä voisikin parantaa esimerkiksi ryhmätyksillä ja teemapäivillä. Opiskelijoiden näkemyksiä voisi laajentaa esimerkiksi sukupuolten moninaisuuden ja seksuaalivähemmistöjen osalta. Muunsukupuolisista ja transsukupuolisista sekä eri seksuaalisista suuntautumisista pitäisi olla enemmän tietoa kaikilla lukiolaisilla. Tietoa pitäisi jakaa monin eri tavoin. Se lisäisi opiskelijoiden avoimuutta sekä ymmärrystä näille asioille.

LIITE 2 Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvokysely opettajille

Vuonna 2022 kyselyyn vastasi 20 opettajaa. Vuonna 2016 vastaajia oli 10 opettajaa.

TULOKSET

Kysymys	Kyllä 2022	Ei 2022	vuoden 2016 vastaukset
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää työhönotossa	0%	100%	K 10% E 90%
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää työolojen järjestämisessä	0%	100%	K 0% E 100%

Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää palkkauksessa	10% eli 1/20	90%	K 0% E 100%
Olen kokenut sukupuolesta johtuvaa syrjintää urakehityksessä	0%	100%	K 10% E 90%
Viihtyisyys, turvallisuus ja koulun toimintakulttuuri	Kyllä (2022)	Ei (2022)	2016 vastaukset
Tulen mielelläni kouluun	85% eli 17/20	15%	K 80% E 20%
Tunnen oloni turvalliseksi koulussa	75% eli 15/20	25%	K 100% E 0%
Pystyn kääntymään esihenkilön puoleen, jos minulla on huolia	80% eli 16/20	20%	K 80% E 20%
Saan olla oma itseni persoonallisuudestani huolimatta.	70% eli 14/20	30%	K 100% E 0%
Saan ilmentää sukupuoltani haluamallani tavalla	75% eli 15/20	25%	K 100% E 0%
Opetus ja ohjaus	kyllä (2022)	Ei (2022)	2016 vastaukset
Opiskelijan persoonallisuus vaikuttaa siihen, miten opettaja kohtelee häntä	5% eli 1/20	95%	K 25% E 75%
Opiskelijan sukupuoli vaikuttaa opintosuoritusten arviointiin	0%	100%	K 9% E 91%
Opettajat asettavat erilaisia vaatimuksia opiskelijan	5% eli 1/20	95%	K 17% E 83%

sukupuolesta riippuen			
Kaikkia kannustetaan yhtä paljon sukupuolesta riippumatta	70% eli 14/20	30%	K 90% E 10%
Oppimateriaaleissa on esimerkkejä, kuvia tai tekstejä, joissa rikotaan perinteisiä sukupuolirooleja	50% eli 10/20	50%	K 46% E 54%
Oppimateriaaleissa on perinteisiä sukupuolirooleja välittäviä kuvia ja tekstejä	10% eli 2/20	90%	K 74% E 26%
Olen havainnut viimeksi kuluneen vuoden aikana Kiimingin lukiossa....	Kyllä (2022)	Ei (2022)	2016 vastaukset
...vartaloon tai seksuaalisuuteen kohdistuvia ikäviä huomautuksia	0%	100%	K 18% E 82%
...loukkaavaa, kaksimielistä tai härskiä puhetta	10% eli 2/20	90%	K 22% E 78%
...epäasiallisia viestejä tai puheluita, jotka koen ahdistaviksi	0%	100%	K 9% E 91%
...lähentelyä tai fyysistä koskettelua, jonka koin epämiellyttäväksi	0%	100%	K 6% E 94%
...seksuaalisia ehdotuksia tavalla, jonka koin ahdistavana tai epämiellyttävänä	0%	100%	K 5% E 95%

...muuta jonka olen kokenut sukupuoli perustuvaksi tai seksuaaliseksi häirinnäksi	0%	100%	K 7% E 93%
Olen samaa mieltä siitä, että....	Kyllä (2022)	Ei (2022)	2016 vastaukset
...olen saanut tarpeeksi tietoa sukupuolten tasa-arvosta	35% eli 7/20	65%	K 82% E 18%
...Kiimingin lukio on tasa-arvoinen ja yhdenvertainen lukio	90% eli 18/20	10%	K 92% E 18%

Alla on koottu kyselyn avoimesta kohdasta henkilökunnan vinkkejä ja kommentteja tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi. Kommentit on koottu tiivistelmäksi, ettei yksittäistä vastaaja voida tunnistaa.

Sukupuolten moninaisuuteen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen myös muilla alueilla kaivataan kipeästi henkilökunnan koulutusta. Kiimingin lukion tilanne koetaan hyväksi ja täällä voi opiskella ja työskennellä ilman syrjintää tai muuta sellaista. Yksi Kiimingin lukion tasa-arvo- ja yhdenvertaisuuskysymyksiä suuri tekijä on ehkä tämän alueen vanhat perinteet. Ne muuttuvat pikkuhiljaa avoimemmiksi. Esimerkiksi vanhojen tansseihin osallistuu enemmän ja enemmän ihmisiä eri taustoilla ja siellä on kaikenlaisia pareja